

РУСЕНСКИ ФЕСТИВАЛНИ ВПЕЧАТЛЕНИЯ

Светла Стоянова: „Само преди няколко дни Русе излезе от приятното напрежение на фестивалните дни и вечери, които вече 22 години стават повод за много вълнения. Не е шега работа. Цели 15 дни домът на културата се превръща в международна сцена. Естествено е, че русенци вкарват в боя елитните си сили. Те не са малко: двата представителни хора „Родина“ и „Дунавски звуци“, своя симфоничен оркестър, операта. Към тях упорито се присъединява от години Младежният симфоничен оркестър. При всички хубави думи, които могат да се кажат за този оркестър, изводът все пак е, че неговото място засега не е на този фестивал. Засега, тъй като в състава се усещат възможности, които биха могли да родят по-добри плодове след някои персонални трансформации. Престижът на фестивала трябва да бъде първата, неизмествана и несмушавана от други съображения цел на организаторите.

Олга Шурбанова: „След силния подем, породен от представянето на Латвийския камерен оркестър, грандиозното начинание на русенци — премиерата на ораторията „Годишните времена“ от Хайнд (21. март) „въстъпи“ в една естествено подготвена атмосфера. Критерият на н. а. Васил Арнаудов и на цялото художествено ръководство на хор „Родина“ е бил решаващ за осъществяването на подобен мащабен замисъл. Разполагаш с виртуозен и артистичен хор и със също така изрядни солисти: н. а. Павел Герджиков, Юлия Миланова и Николай Йосифов, новият диригент на Русенската филхармония Георги Димитров респектира с енергията си, с безкомпромисната си взискателност, с функционалния и изразителен жест. Г. Димитров е постигнал не само невероятен подем в оркестъра, но е успял да обедини в единна сплав огромния изпълнителски апарат на подиума, без да наруши нито за миг темпоритъма на творбата, прозвучала в същиската си жанрова плътност и деликатен философски контекст. Явно в негово лице Арнаудов е намерил съмишленик от своята „кръвна група“. Русенската примера на „Годишните времена“, явление в историята на фестивала, заслужава и за дължава да се превърне в много по-широко обществено достояние.“

С. С.: „Освен този великолепен хор Русе грижливо отглежда и още един — „Дунавски звуци“ (диригент з. а. Михаил Милков), който се ползува с привилегията да участва в закриването на дните с традиционното изпълнение на Девета симфония от Бетховен. И този път хорът доказва своите качества — плътна изравнена звучност, стабилност.

Втората част от фестивала премина главно под знака на румънското изпълнителско присъствие — хор „Мадригал“ (диригент проф. Марин Константин), симфоничния оркестър на филхармония „Молдова“ от град Яш с двама диригенти — Джордже Вентиле и Йон Бачу, и цигуларя Даниел Подловски, които поставиха финалните акценти на дните.

За русенската публика това не са нови имена, а вече познати и оценени по достойнство състави. Това впрочем започва да се случва все по-често. Гостуващите изпълнители се набират с много малки изключения от социалистическите страни, тъй че неизбежно настъпва моментът, когато трябва да се прибегне към повторение.

„Камерният хор „Мадригал“ — пеещи като ангели“ — тази реплика, взета от една испанска критика, насочва към нещо особено характерно за този състав — специално култивирана звучност, нежна, безплътна, безстрастна. И въпреки това, а може би тъкмо поради това действаща така, че да предизвика у слушателя състояние, което да резонира на духовността на музиката на Палестрина, Монтеверди, Орlando ди Ласо. Интересно, че този маниер с леки корекции в тембъра и динамиката се оказва действащ и при някои от изпълнените съвременни румънски автори и особено при по-старите църковни песни (Филотей и Пан). Накратко — хор „Мадригал“ оставя отчетлив образ благодарение на своята ярка естетическа платформа и на съвършенството на реализирането на избрания изпълнителски стил.

Не така категорично би могло да се оцени представянето на симфоничния оркестър на Яшката филхармония. Съчетанието на силни качества (у шрайх и особено при цигулките) и някои недостатъци (при духовите) поставя своите грижи и пред най-опитния диригент. И Дж. Вентиле, и Йон Бачу определено спадат към тази категория. Първият показва склонност към яр-

ка контрастност и ритмическа активност, от които особено спечели „Сияйна зора“ от Александър Райчев и не толкова Пета симфония от Чайковски, тъй като тук тези особености се проявиха донякъде доста праволинейно. В този концерт взе участие и Подловски с Концерт за цигулка № 7 от Моцарт. Гостът оставя впечатление, че е много добър инструменталист, което обаче не можа да потвърди в същата степен и на художествено-артистично равнище.

Също привърженик на недвусмислената музикална образност, Йон Бачу успя да постигне в Девета симфония голяма част от нейната съдържателна обемност, главно в последните две части. Тук той беше подпомогнат от хора и от убедителния солистичен вокален квартет (Веска Иванова, Лили Овчарова, Божидар Митрушев и з. а. Стефан Димитров), един от най-добрите, които съм чувала у нас. И, разбира се, от оркестъра, хвърлил всичките си сили, за да се справи максимално добре с отговорната си задача.

Композиторът Тихон Хренников, народен артист на СССР, е автор, чиито творби по традиция често се изпълняват в Русе. Тази година техни „интерпретатори“ бяха Плевенската филхармония, диригентът Пламен Джурев и познатите Михаил Хомицер — виолончело, и Игор Ойстрах — цигулка. Силната характерност на образите сякаш изпъкна най-ярко в оркестровото изпълнение (Симфония № 3 и адажио из балета „Хусарска балада“), може би защото оркестърът се почувствува там най-свободен, докато в концертите, по-специално във виолончеловия, неговата функция остана някак не напълно реализирана. Многократно аплодирани, и двамата съветски артисти доказаха високата си класа.“

О. Ш.: „Представили се в две последователни вечери, латвийските музиканти и техният диригент Товий Лифшиц затвърдиха впечатлението от предишните си гостувания у нас за колектив със собствен стил, блестящо професионален, с неограничени репертоарни предпочитания — от предкласиката до най-новите опуси. И този път Лифшиц рискува с нови творби, между които особено се откроява оригиналната Симфония за камерен оркестър от латвийския композитор Ромуалд Калсон. За солист латвийците бяха избрали равностойен по ранг партньор — френския кларнетист Серж Данген. На фона на един прецизен, елегантен съпровод (Моцарт — Концерт за кларнет). Данген проектира собствената си артистична уникалност, чието смаяващо инструментално майсторство, свършено познаване на материята на звука във всичките му отсеки и тембри, почти жонгльорската пластичност и изобретателност асоциираха с импровизаторската стихия в джаза.

Един нов момент тази година бяха творческите вечери, които отбелязаха няколко юбилейни годишнини — 70-годишнината на н. а. Парашкев Хаджиев, 60-годишнината на н. а. Александър Райчев и 60-годишнината на з. а. Лазар Николов. Тази форма предоставя възможност за по-преки контакти между композитор и публика, полезни несъмнено и за двете страни. Отбелязана бе и 80-годишнината на Веселин Стоянов, осъществена със силите на Русенското музикално училище.“

С. С.: „С посвещението си на 100-годишнината от рождението на Георги Димитров фестивалът стимулира появата на нови творби — тържествена увертюра „Георги Димитров — Лайпциг, 33“ от Ерих Клай и песента на М. Константин „Разговор с Димитров“ по едноименната поема на Любомир Левчев. Докато първата творба обяснимо се развива в плакатно-герончен план, втората търси интимни, психологически измерения на темата.

Двадесет и две години фестивал — това може да бъде и възраст на разцвет, и начало на изчерпване. Онова, което може да се твърди със сигурност, е, че „Мартевските музикални дни“ се нуждаят от известно обновяване, за да задържат периода на разцвет и да предотвратят изчерпването. На първо място — нова зала. На всички е известно колко посредствена е акустиката на досегашната. Второ — трябва сериозно да се помисли за програмно оживление по линия на гостите и по линия на репертоара. Трето — има нужда от актуализиране и нови форми в програмадата на фестивала. И тук е в сила правилото, че за да съществува нещо, то трябва да върви напред, да се развива. Да се стои на едно място означава регрес. С това не можем да не се съобразяваме.“